

DIREKTIVA 2006/115/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**z dne 12. decembra 2006****o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine****(kodificirano besedilo)**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA–

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, in zlasti členov 47(2), 55 in 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽¹⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Direktiva Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine ⁽²⁾ je bila večkrat bistveno spremenjena ⁽³⁾. Zaradi jasnosti in racionalnosti bi bilo treba navedeno direktivo kodificirati.

(2) Najem in posojanje avtorsko-pravno varovanih del in predmetov varstva sorodnih pravic imata čedalje pomembnejšo vlogo še posebej za avtorje, izvajalce in proizvajalce fonogramov ter filmske producente. Piratstvo postaja vse resnejša grožnja.

(3) Zato se lahko ustrezno varstvo avtorsko-pravno varovanih del in predmetov varstva sorodnih pravic s priznanjem pravice najema in posojanja, pa tudi varstvo predmeta varstva sorodnih pravic s priznanjem pravice snemanja, pravice distribuiranja, pravice radiodifuznega oddajanja in pravice priobčitve javnosti obravnavata kot bistvenega pomena za gospodarski in kulturni razvoj Skupnosti.

(4) Avtorsko pravico in sorodne pravice je treba prilagoditi gospodarskemu razvoju, na primer novim oblikam izkoriščanja.

(5) Za ustvarjalno in umetniško delo avtorjev in izvajalcev je nujno potreben primeren dohodek kot osnova za nadaljnje ustvarjalno in umetniško delo, investicije, ki jih zahteva proizvodnja fonogramov in produciranje filmov, pa so še posebej visoke in tvegane. Možnost zagotovitve tega dohodka in povračila investicij je mogoče učinkovito zagotoviti le z ustreznim pravnim varstvom imetnikov pravic.

(6) Te ustvarjalne, umetniške in podjetniške dejavnosti so v veliki meri dejavnosti samozaposlenih oseb. Opravljanje teh dejavnosti bi se morala olajšati z zagotovitvijo usklajenega pravnega varstva znotraj Skupnosti. V obsegu, da te dejavnosti predstavljajo zlasti storitve, bi morale biti njihovo izvajanje olajšano z vzpostavitvijo usklajenega pravnega okvira v Skupnosti.

(7) Zakonodajo držav članic bi bilo treba približati tako, da ta ne nasprotuje mednarodnim konvencijam, na katerih temelji zakonodaja držav članic o avtorski in sorodnih pravicah.

(8) Pravni okvir Skupnosti o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih sorodnih pravicah je lahko omejen na to, da zagotavlja, da države članice predvidijo pravice glede najema in posojanja za določene skupine imetnikov pravic, ter nadalje določi pravice snemanja, distribuiranja, oddajanja in priobčitve javnosti za določene skupine imetnikov pravic na področju varstva sorodnih pravic.

(9) Potrebno je opredeliti pojem najema in posojanja za namen te direktive.

(10) Zaradi jasnosti je zaželeno, da se iz najema in posojanja v pomenu te direktive izločijo določene oblike dajanja na voljo na primer fonogramov ali filmov v namen javnega izvajanja ali oddajanja, dajanja na voljo v namen razstavljanja ali dajanja na voljo na vpogled na kraju samem. Posojanje v pomenu te direktive ne bi smelo vključevati vzajemnega dajanja na voljo med ustanovami, ki so dostopne javnosti.

⁽¹⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 12. oktobra 2006 (še ni objavljeno v Uradnem listu).

⁽²⁾ UL L 346, 27.11.1992, str. 61. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 167, 22.6.2001, str. 10).

⁽³⁾ Glej del A Priloge I.

- (11) V primeru posojanja s strani javno dostopne ustanove, zaradi katerega pride do plačila zneska, ki ne presega nujnega pokritja stroškov delovanja ustanove, ni neposredne ali posredne gospodarske ali komercialne koristi v pomenu te direktive.
- (12) Treba je vzpostaviti ureditev, ki zagotavlja, da avtorji in izvajalci dobijo neodpovedljivo pravično nadomestilo in da morajo obdržati možnost, da uveljavljanje te pravice zaupajo kolektivnim organizacijam, ki jih zastopajo.
- (13) Pravično nadomestilo se lahko plača na osnovi enega ali več izplačil ob katerem koli času ob ali po sklenitvi pogodbe. Pri tem bi bilo treba upoštevati pomembnost prispevka zadevnih avtorjev in izvajalcev pri fonogramu ali filmu.
- (14) Prav tako je treba nujno varovati vsaj pravice avtorjev glede javnega posojanja tako, da se uvede posebna ureditev. Vsi ukrepi, sprejeti z odstopanjem od izključne pravice do javnega posojanja, bi morali biti v skladu zlasti s členom 12 Pogodbe.
- (15) Določbe te direktive v zvezi s pravicami, sorodnimi avtorski pravici, ne smejo preprečiti državam članicam razširitve na te izključne pravice domneve iz te direktive glede individualnih ali kolektivnih pogodb v zvezi s produkcijo filma. Hkrati te določbe državam članicam ne bi smele preprečiti, da predvidijo ovrgljivo domnevo dovoljenja za izkoriščanje v zvezi z izključnimi pravicami izvajalcev iz ustreznih določb te direktive, dokler taka domneva ustreza Mednarodni konvenciji za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in RTV organizacij (v nadaljnjem besedilu „Rimska konvencija“).
- (16) Države članice bi morale biti sposobne predvideti bolj daljnosežno varstvo imetnikov pravic, sorodnih avtorski, kot ga zahtevajo določbe te direktive v zvezi z oddajanjem in priobčitvijo javnosti.
- (17) Usklajene pravice dajanja v najem in pravice posojanja in usklajenega varstva na področju sorodnih pravic se ne bi smele izvajati na način, ki pomeni prikrito omejitev trgovanja med državami članicami, ali na način, ki nasprotuje načelu kronologije uporabe v medijih, kot je bilo priznано v sodbi v zadevi *Société Cinéthèque v. FNCF*⁽¹⁾.
- (18) Ta direktiva ne bi smela posegati v obveznosti držav članic glede rokov za prenos direktiv v nacionalno pravo, kakor so določeni v delu B Priloge I –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

POGLAVJE I

PRAVICA DAJANJA V NAJEM IN PRAVICA POSOJANJA

Člen 1

Predmet usklajevanja

1. V skladu z določbami iz tega poglavja države članice v skladu s členom 6 predvidijo pravico do dovoljenja ali prepovedi dajanja v najem in posojanja izvirnikov ter primerkov avtorsko-pravno varovanih del in predmetov sorodnih pravic, kot je določeno v členu 3(1).

2. Pravice iz odstavka 1 se ne izčrpajo z odsvojitvijo ali drugim dejanjem distribuiranja izvirnikov in primerkov avtorsko-pravno varovanih del ter predmetov sorodnih pravic po členu 3(1).

Člen 2

Opredelitev pojmov

1. V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „najem“ pomeni dajanje na voljo za uporabo za omejeno časovno obdobje zaradi neposredne ali posredne gospodarske ali komercialne koristi;
- (b) „posojanje“ pomeni dajanje na voljo za uporabo za omejeno časovno obdobje brez neposredne ali posredne gospodarske ali komercialne koristi, kadar se izvaja preko ustanov, dostopnih javnosti;
- (c) „film“ pomeni kinematografsko ali avdiovizualno delo ali gibljive slike, ne glede na to, ali jih spremlja zvok;

2. Glavni režiser kinematografskega ali avdiovizualnega dela velja za njegovega avtorja ali enega od avtorjev. Države članice lahko predvidijo, da za soavtorje veljajo tudi druge osebe.

Člen 3

Imetniki pravic in predmet pravice dajanja v najem in pravice posojanja

1. Izključna pravica, da dovoli ali prepove dajanje v najem in posojanje, pripada:

- (a) avtorju za izvirnik in primerke njegovega dela;

⁽¹⁾ Združeni zadevi 60/84 in 61/84, [1985] PSES, str. 2 605.

- (b) izvajalcu za posnetke njegove izvedbe;
- (c) proizvajalcu fonogramov za njegove fonograme;
- (d) producentu prvega posnetka filma za izvirnik in kopije njegovega filma.

2. Ta direktiva ne vključuje pravice dajanja v najem in pravice posojanja v zvezi s stavbami in deli uporabne umetnosti.

3. Pravice iz odstavka 1 se lahko prenesejo, dodelijo ali so predmet pogodbenih licenc.

4. Kadar izvajalci s producentom filma sklenejo individualno ali kolektivno pogodbo v zvezi s produkcijo filma, se brez poseganja v odstavek 6 domneva, če v pogodbi ni določeno drugače, da je izvajalec, zajet v tej pogodbi, prenesel svojo pravico dajanja v najem, pod pogoji iz člena 5.

5. Države članice lahko glede avtorjev predvidijo podobno domnevo kot v odstavku 4.

6. Države članice lahko predvidijo, da podpis pogodbe, sklenjene med izvajalcem in producentom filma v zvezi s produkcijo filma, učinkuje kot dovoljenje najema ob pogoju, da takšna pogodba predvideva pravično nadomestilo v pomenu člena 5. Države članice lahko predvidijo tudi to, da se ta odstavek smiselno uporablja za pravice iz poglavja II.

Člen 4

Najem računalniških programov

Ta direktiva ne vpliva na člen 4(c) Direktive Sveta št. 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov⁽¹⁾.

Člen 5

Neodpovedljiva pravica do pravičnega nadomestila

1. Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

2. Pravici do pridobitve pravičnega nadomestila za najem se avtorji ali izvajalci ne morejo odpovedati.

⁽¹⁾ UL L 122, 17.5.1991, str. 42. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 93/98/EGS (UL L 290, 24.11.1993, str. 9).

3. Uveljavljanje pravice do pridobitve pravičnega nadomestila se lahko zaupa kolektivnim organizacijam, ki zastopajo avtorje ali izvajalce.

4. Države članice lahko določijo, ali in v kakšnem obsegu je uveljavljanje pravice do pridobitve pravičnega nadomestila po kolektivnih organizacijah obvezno, pa tudi vprašanje, za koga se lahko takšno plačilo zahteva ali pobira.

Člen 6

Odstopanje od izključne pravice do javnega posojanja

1. Države članice lahko odstopajo od izključne pravice iz člena 1 glede javnega posojanja pod pogojem, da dobijo nadomestilo za takšno posojanje vsaj avtorji. Države članice prosto določajo takšno nadomestilo, pri čemer upoštevajo svoje kulturno-politične cilje.

2. Kadar države članice ne uporabijo izključne pravice posojanja iz člena 1 v zvezi s fonogrami, filmi in računalniškimi programi, uvedejo nadomestilo vsaj za avtorje.

3. Države članice lahko pri izplačevanju nadomestila iz odstavka 1 in 2 izvzamejo določene kategorije ustanov.

POGLAVJE II

AVTORSKI SORODNE PRAVICE

Člen 7

Pravica do snemanja

1. Države članice za izvajalce predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo snemanje svojih izvedb.

2. Države članice za RTV organizacije predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo snemanje svojih oddaj, če se te prenašajo po žici ali po zraku, vključno preko kabla ali satelita.

3. Kabelski distributer nima pravice iz odstavka 2, če zgolj opravi kabelsko retransmisijo oddaj RTV organizacij.

Člen 8

Oddajanje in priobčitev javnosti

1. Države članice za izvajalce predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo brezžično oddajanje in priobčitev javnosti svojih izvedb, razen kadar je že sama izvedba radiodifuzna ali pa je narejena po posnetku.

2. Države članice predvidijo pravico, s katero zagotovijo, da uporabnik plača enkratno pravično nadomestilo, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takšnega fonograma uporablja za brezžično oddajanje ali za kakršno koli priobčitev javnosti, ter zagotovijo, da se to nadomestilo razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. Države članice lahko, če ni dogovora med izvajalci in proizvajalci fonogramov, določijo pogoje glede medsebojne delitve nadomestila.

3. Države članice za RTV organizacije predvidijo izključno pravico, da dovolijo ali prepovedo retransmisijo svojih oddaj na brezžični način, pa tudi priobčitev svojih oddaj javnosti, če do te priobčitve pride na javno dostopnih krajih ob plačilu vstopnine.

Člen 9

Pravica distribuiranja

1. Države članice predvidijo izključno pravico do dajanja na voljo javnosti predmetov iz točk (a) do (d), vključno z njihovimi kopijami, s prodajo ali kako drugače, v nadaljnjem besedilu „pravica distribuiranja“ za:

- (a) izvajalce za posnetke njihovih izvedb;
- (b) proizvajalce fonogramov za njihove fonograme;
- (c) producente prvega posnetka filmov za izvornik in kopije njihovih filmov;
- (d) RTV organizacije za posnetke njihovih oddaj, kot je določeno v členu 7(2).

2. Pravica distribuiranja v zvezi s predmetom iz odstavka 1 se v Skupnosti ne izčrpa, razen če prva prodaja tega predmeta v Skupnosti izvrši s strani imetnika pravic ali z njegovim privoljenjem.

3. Pravica distribuiranja ne vpliva na posamezne določbe poglavja I, še posebej člena 1(2).

4. Pravica distribuiranja se lahko prenaša, dodeli ali je predmet pogodbenih licenc.

Člen 10

Omejitve pravic

1. Države članice lahko predvidijo omejitve pravic iz tega poglavja za:

- (a) zasebno uporabo;

(b) uporabo kratkih odlomkov v zvezi s poročanjem o aktualnih dogodkih;

(c) efemerni posnetek RTV organizacije z lastnimi sredstvi in za lastne oddaje;

(d) uporabo izključno v namene pouka ali znanstvenega raziskovanja.

2. Ne glede na odstavek 1 lahko vsaka država članica predvidi enake vrste omejitev glede varstva izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, RTV organizacij in producentov prvega posnetka filma, kot jih predvidi v zvezi z varstvom avtorske pravice pri književnih in umetniških delih.

Vendar lahko predvidijo prisilne licence le do mere, v kateri se te ujemajo z Rimsko konvencijo.

3. Omejitve iz odstavkov 1 in 2 se uporabijo samo v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalno uporabo predmeta in ne bi nerazumno prizadele legitimnih interesov imetnika pravic.

POGLAVJE III

SKUPNE DOLOČBE

Člen 11

Časovna uporaba

1. Ta direktiva se uporablja za vsa avtorsko-pravno varovana dela, izvedbe, fonograme, oddaje in prve posnetke filmov, navedene v tej direktivi, ki jih je dne 1. julija 1994 še vedno varovala zakonodaja držav članic na področju avtorske in sorodnih pravic ali ki so ustrezali kriterijem varstva po določbah te direktive na tisti dan.

2. Ta direktiva ne vpliva na nobena dejanja izkoriščanja, izvedena pred 1. julijem 1994.

3. Države članice lahko predvidijo, da se za imetnike pravic domneva, da so dali dovoljenje za najem ali posojanje predmeta iz točk (a) do (d) člena 3(1), za katerega se dokaže, da je bil dan na voljo tretjim strankam oziroma je bil pridobljen pred 1. julijem 1994.

Vendar pa države članice lahko, še posebej kadar je ta predmet digitalni posnetek, predvidijo, da imajo imetniki pravic pravico do pravičnega nadomestila za najem ali posojanje tega predmeta.

4. Državam članicam ni treba uporabiti določb člena 2(2) za kinematografska ali avdiovizualna dela, ki so nastala pred 1. julijem 1994.

5. Ta direktiva brez vpliva na odstavek 3 in v skladu z odstavkom 7 ne vpliva na nobeno pogodbo, sklenjeno pred 19. novembrom 1992.

6. Države članice lahko v skladu z odstavkom 7 predvidijo za primer, da so imetniki pravic, ki pridobijo nove pravice po nacionalnih določbah, sprejetih za izvajanje te direktive, pred 1. julijem 1994 privolili v izkoriščanje, domnevo, da so prenesli nove izključne pravice.

7. Pri pogodbah, sklenjenih pred 1. julijem 1994, velja neodpovedljiva pravica do pravičnega nadomestila iz člena 5 le v primerih, ko avtorji, izvajalci ali njihovi zastopniki oddajo zahtevo za to do 1. januarja 1997. Če ni dogovora med imetniki pravic v zvezi z višino nadomestila, lahko države članice določijo višino pravičnega nadomestila.

Člen 12

Razmerje med avtorsko in sorodnimi pravicami

Varstvo avtorski sorodnih pravic po tej direktivi se ne dotika in nikakor ne vpliva na varstvo avtorske pravice.

Člen 13

Sporočilo

Države članice predložijo Komisiji besedila temeljnih predpisov nacionalne zakonodaje, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 14

Razveljavitev

Direktiva 92/100/EGS se razveljavi brez poseganja v obveznosti držav članic glede rokov za prenos v nacionalno pravo direktiv, kakor so določeni v delu B Priloge I.

Sklici na razveljavljeno direktivo se upoštevajo kot sklici na to direktivo in bi se morali brati v skladu s korelacijsko tabelo v Prilogi II

Člen 15

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 16

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 12. decembra 2006.

Za Evropski parlament

Predsednik

J. BORRELL FONTELLES

Za Svet

Predsednik

M. PEKKARINEN

PRILOGA I

DEL A

Razveljavljena direktiva z njenimi zaporednimi spremembami

Direktiva Sveta 92/100/EGS (UL L 346, 27.11.1992, str. 61)	
Direktiva Sveta 93/98/EGS (UL L 290, 24.11.1993, str. 9)	Samo člen 11(2)
Direktiva 2001/29/EGS Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 167, 22.6.2001, str. 10)	Samo člen 11(1)

DEL B

Roki za prenos v nacionalno pravo

(iz člena 14)

Direktiva	Roki za prenos
92/100/EGS	1. julij 1994
93/98/EGS	30. junij 1995
2001/29/ES	21. december 2002

PRILOGA II

KORELACIJSKA TABELA

Direktiva 92/100/EGS	Ta direktiva
Člen 1(1)	Člen 1(1)
Člen 1(2)	Člen 2(1), uvodne besede in točka (a)
Člen 1(3)	Člen 2(1), točka (b)
Člen 1(4)	Člen 1(2)
Člen 2(1), uvodne besede	Člen 3(1), uvodne besede
Člen 2(1), prva alineja	Člen 3(1)(a)
Člen 2(1), druga alineja	Člen 3(1)(b)
Člen 2(1), tretja alineja	Člen 3(1)(c)
Člen 2(1), četrta alineja, prvi stavek	Člen 3(1)(d)
Člen 2(1), četrta alineja, drugi stavek	Člen 2(1), točka (c)
Člen 2(2)	Člen 2(2)
Člen 2(3)	Člen 3(2)
Člen 2(4)	Člen 3(3)
Člen 2(5)	Člen 3(4)
Člen 2(6)	Člen 3(5)
Člen 2(7)	Člen 3(6)
Člen 3	Člen 4
Člen 4	Člen 5
Člen 5(1) do (3)	Člen 6(1) do (3)
Člen 5(4)	—
Člen 6	Člen 7
Člen 8	Člen 8
Člen 9(1), uvodne besede in končne besede	Člen 9(1), uvodne besede
Člen 9(1), prva alineja	Člen 9(1)(a)
Člen 9(1), druga alineja	Člen 9(1)(b)
Člen 9(1), tretja alineja	Člen 9(1)(c)
Člen 9(1), četrta alineja	Člen 9(1)(d)
Člen 9(2), (3) in (4)	Člen 9(2), (3) in (4)
Člen 10(1)	Člen 10(1)
Člen 10(2), prvi stavek e	Člen 10(2), prvi pododstavek
Člen 10(2), drugi stavek	Člen 10(2), drugi pododstavek
Člen 10(3)	Člen 10(3)
Člen 13(1) in (2)	Člen 11(1) in (2)
Člen 13(3), prvi stavek	Člen 11(3), prvi pododstavek
Člen 13(3), drugi stavek	Člen 11(3), drugi pododstavek
Člen 13(4)	Člen 11(4)
Člen 13(5)	—
Člen 13(6)	Člen 11(5)
Člen 13(7)	Člen 11(6)

Direktiva 92/100/EGS	Ta direktiva
Člen 13(8)	—
Člen 13(9)	Člen 11(7)
Člen 14	Člen 12
Člen 15(1)	—
Člen 15(2)	Člen 13
—	Člen 14
—	Člen 15
Člen 16	Člen 16
—	Priloga I
—	Priloga II